

Orust kommun

kommun@orust.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Henåns skola år 4-6
i Orust kommun

Tillsyn i Henåns skola år 4-6

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Orust kommun under hösten 2015. Henåns skola år 4-6 besöktes av Skolinspektionen den 9 och 10 september 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Skolverkets statistik för läsåret 2013/14 visar att i stort sett 100 procent av eleverna i årskurs 6 når minst lägsta kunskapskrav E i alla ämnen utom i ämnet engelska där 30 procent av pojkarna inte når lägsta kunskapskrav E. Samma statistik visar att pojkarnas genomsnittliga betygspoäng är lägre än flickornas i samtliga ämnen. Störst skillnad är det i ämnet engelska där pojkarna har ett genomsnittligt betygspoäng på 9,9 jämfört med flickorna som har ett genomsnittligt betygspoäng på 12,1.

Skolverkets statistik visar också att en högre överensstämmelse mellan resultaten på nationella ämnesprov och satta terminsbetyg än övriga riket. Högst överensstämmelse är det i nationella ämnesproven i samhällskunskap och svenska där 97 respektive 95 procent av eleverna har fått samma terminsbetyg som provbetyg. Motsvarande siffror för riket är 73 procent.

Arbetet med trygghet och studiero

Inför tillsynen svarar bland annat elever på Skolinspektionens enkät. Påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" får ett indexvärde på 8,4 på en 10 gradig skala och är i nivå med genomsnittet för andra deltagande skolor där svaret på samma fråga får ett index värde på 8,5.

Resultatet av enkäter som skolan genomfört för att se effekterna av skolans arbete med trygghet och studiero visar att Henåns skola 4-6 upplevs som en skola som kan förhindra kränkningar och där eleverna känner sig trygga.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Föreläggande	2016-01-15
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2016-01-15

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen visar att skolan bland annat bedriver ett målinriktat arbete för att förebygga kränkande behandling av elever. Dock visar Skolinspektionens tillsyn på brister i skolans arbete som behöver åtgärdas för att förbättra elevernas möjligheter att nå kunskapskraven och i övrigt utveckla sina kunskaper så långt det är möjligt. Tillsynen visar att Henåns skola 4-6 måste utforma sitt systematiska kvalitetsarbete så att det överensstämmer med skollagens krav. Detta innefattar bland annat att följa upp elevernas kunskapsresultat genom att analysera de sammanställda resultaten och utifrån detta planera verksamheten. Alla delar i det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Rektorn och lärarna måste dessutom arbeta för att lärarna ska bli säkrare i sitt arbete med bedömning och betygssättning. Rektorn måste säkerställa att betygssättning sker enligt författningarnas krav.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Orust kommun att senast den 15 januari 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Orust kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Läraren utnyttjar vid bedömning och betygssättning all tillgänglig information om elevernas kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven, och gör en allsidig bedömning av dessa kunskaper. (9 kap. 20 § skolförordningen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Lärarna ska, vid bedömning och betygssättning, utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

Motivering till bedömning av brist

Rättslig reglering

Enligt skolförordningen ska nationella ämnesprov användas i de ämnen och årskurser som anges i förordningen för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven och, i årskurs 6 och 9, även som stöd för betygssättningen. Läraren ska enligt läroplanen vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

Skolinspektionens utredning

Rektorn uppger i intervju att bedömning och betygssättning "inte är helt på plats" och att det finns en osäkerhet hos lärarna vad gäller bedömning och betygssättning. På skolan saknas en gemensam diskussion kring betyg och bedömning och en anledning till detta är enligt rektor att skolan har haft många rektorsbyten. Rektor uppger även att lärarna behöver sätta sig in i den nya läroplanens kunskapskrav för att bli säkrare i detta arbete. Rektor uppger också att det kan finnas brister i den kontinuerliga bedömningen av elevernas kunskaper och att detta beror på att lärarna inte alltid reflekterar över vad de har för mål för lektionen och vilka kunskapskrav eleverna arbetar med. Hon tror att man på skolan måste prata mycket mer om "förmågor och bedömning" med lärarna. Rektor har också noterat att hela betygsskalan inte används vid betygssättningen och att resultaten på de nationella ämnesproven har fått spela en alltför avgörande roll vid betygssättningen. Rektor uppger att hon har talat med personalen om att det inte ska vara så.

Lärarna uppger i intervjun att det saknas en samsyn på skolan kring bedömning och betygssättning. Lärarna uppger också att det inte finns något systematiskt sätt att dokumentera elevernas kunskaper och att det därmed blir rörigt och splittrat när elever byter undervisningsgrupper och lärare. Det finns matriser för bedömning på en digital lärplattform, men dessa används inte enligt lärarna. Lärarna uppger också att det förekommer att eleverna får betyg som är väldigt lika elevernas provbetyg på de nationella ämnesproven vilket enligt lärarna beror på att det nationella ämnesprovbetyget får spela en alltför stor roll vid betygssättningen. Det har inte heller funnits någon gemensam diskussion på skolan hur mycket det nationella ämnesprovbetyget ska vägas in i elevernas betyg enligt lärarna.

I intervju med elevhälsan uppger de att det finns elever som får låga betyg eller F, efter en tids frånvaro. Detta kan enligt elevhälsan bero på att det finns en osäkerhet bland lärarna på skolan i hur man sätter betyg och gör bedömningar.

Elevhälsan uppger också att skolan har saknat en kontinuitet i arbetet kring bedömning och betygsättning på grund av alla rektorsbyten.

Vid en granskning av Skolverkets statistik som Skolinspektionen har gjort i samband med tillsynen framgår att skolan har en hög överensstämmelse mellan provbetyget på nationella ämnesprovet och terminsbetyget för de ämnen där nationella ämnesprov har genomförts. Skolan har högst överensstämmelse i ämnena svenska och samhällskunskap, där andelen elever med lika provbetyg och terminsbetyg är 95 respektive 97 procent. Överensstämmelsen mellan provbetyg och terminsbetyg i riket, ligger i motsvarande ämnen på 73 procent. Även i de övriga ämnen där nationella ämnesprov genomförts (kemi, engelska och matematik) har skolan en högre överensstämmelse (mellan 8 och 13 procentenheter) än riket i övrigt.

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår att lärare vid bedömning och betygsättning inte alltid utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper. Skolan saknar ett fungerande system för att dokumentera elevernas kunskaper och för att kommunicera detta mellan lärare när de byter elevgrupper som de ska bedöma och sätta betyg i. Utredningen har också visat att det saknas en diskussion på skolan om hur elevernas kunskaper ska bedömas och betygsättas. Detta har gjort att resultatet på de nationella ämnesproven har fått spela en alltför stor roll vid bedömningen av elevernas kunskaper i årskurs 6.

Motivering till föreläggande som ingripande

Orusts kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Orust kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Orust kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behövs vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska se till att det som framkommer vid uppföljningen av kunskapsresultaten och resultaten av arbetet med trygghet och studiero på skolenheten analyseras.

Utifrån vad som framkommit i analys och av det som framkommer i uppföljningen ska rektorn besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumentera de beslutade åtgärderna.

Rektorn ska planera för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomföra dessa. Planeringen och åtgärderna ska dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det vid skolenheten genomförs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det framkommer att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i

förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Skolinspektionens utredning

Inför tillsynen har Skolinspektionen erhållit en sammanställning av elevernas kunskapsresultat och resultatet av arbetet med trygghet och studiero (se avsnittet Måluppfyllelse och resultat). Skolinspektionen har också begärt in en dokumentation av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. Huvudmannen har för skolans räkning inkommit med en sådan som benämns "Dokumentation av skolans systematiska kvalitetsarbete". I denna dokumentation framgår att Henåns skola år 4-6 har haft flera tillfälliga lösningar gällande skolledningen under läsåren 2013/14 och 2014/15. Med anledning av denna situation har huvudmannen kunnat konstatera att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Under våren 2015 inledde därför huvudmannen en utbildningsinsats tillsammans med utvecklingschefen för att åter få till stånd ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete på enhetsnivå. Enligt dokumentet ingick det i denna utbildningsinsats att informera lärarna om hur det systematiska kvalitetsarbetet ser ut i Orust kommun. Lärarna fick också arbeta med att analysera sammanställda resultat från enheten. Skolinspektionen har dock inte fått ta del av någon skriftlig eller muntlig redogörelse över vad som framkommit vid dessa analyser.

Rektorn uppger i intervjun att det saknas ett systematiskt kvalitetsarbete på skolan och att det i dagsläget inte finns några analyser eller beslut tagna utifrån enhetens sammanställda resultat. Det finns enligt rektor en plan för hur det systematiska kvalitetsarbetet ska se ut när det kommer att genomföras. Rektor framhåller också att avsaknaden av en pedagogisk ledare har varit påtaglig på skolan och att lärarna inte har fått tillräckligt med tillfällen för att analysera och reflektera över resultaten i verksamheten. Rektorn uppger också att det är mycket som görs i verksamheten men att det saknas en koppling till "varför" saker görs och hur det relaterar till utvecklingen av verksamheten eller undervisningen. Dock finns ett kommunövergripande systematiskt kvalitetsarbete där man från skolans håll har svarat på huvudmannens frågor, men detta är inte något systematiskt kvalitetsarbete som är förankrat i verksamheten enligt rektor.

Även lärare uppger i intervju att det inte finns något systematiskt kvalitetsarbete eller några kontinuerliga diskussioner om verksamhetens resultat. Några av lärarna säger sig komma ihåg att de har diskuterat skillnaden mellan pojkars och flickors resultat samt resultaten på nationella ämnesproven, men uppger att de inte har fått någon återkoppling eller att det

har fattats några beslut för att utveckla verksamheten utifrån dessa. Flera lärare påtalar behovet av att analysera elevernas resultat och även få möjlighet att diskutera och jämföra med andra skolenheter. Lärarna uppger att de har haft cirka elva rektorer på fem år och säger att detta har gjort att delar som handlar om ledningen och styrningen av verksamheten har blivit lidande.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att det finns en sammanställning av skolenhetens resultat både med avseende på elevernas kunskaper och för resultatet av arbetet med trygghet och studiero. Det saknas dock en analys av sammanställda kunskapsresultat och en analys av resultatet av arbetet med trygghet och studiero. Vidare framkommer av intervjuer och dokumentation att det inte finns några beslut med kopplingar till verksamhetens resultat om hur verksamheten ska utvecklas och förbättras.

Motivering till föreläggande som ingripande

Orusts kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Orust kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är

det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Beslut

2015-11-09

11 (13)

Dnr 43 - 2014:8279

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Charlotte Limberg
Föredragande/Utredare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Henåns skola år 4-6

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Henåns skola år 4-6

Henåns skola år 4-6 är en skola med grundskolans årskurser 4-6 som ligger i Myckleby i Orust kommun. Skolans har vid tiden för tillsynen 106 elever som är uppdelade i fem klasser.

Skolenheten har sin ordinarie skolbyggnad i Henån men är tillfälligt placerad i Myckleby på grund av problem med byggnation och renovering av den ordinarie skolan. Skolan har haft flera olika rektorer under de senaste åren. Vid tiden för tillsynen är skolan i ett skede där den rektor som har tillträtt har arbetat på skolan i cirka två månader.